

EU SE ROZPADNE V ROCE 2027 SE ZMĚNOU DOTACÍ! Němci už nebudou chtít podporovat francouzské zemědělce, a ti ztratí důvod být v unii - je přesvědčený Jiří Syrovátka (Rozhovor)

- CZ24 News | 6. března 2023

EU: Zemědělství je u nás často jako v začarovaném kruhu: příliš obtížné, aby to někdo chtěl dělat, a příliš drahé, aby bylo komu prodat. I přes využívání nových strojů a postupů zůstává už po staletí obživa na venkově závislá na těžké sezónní práci a rozmarech počasí. Aby toho nebylo málo, občas do toho vpadnou nějaké nové zákony, nebo jen úřední opatření, která bývají někdy ještě horší než živelná pohroma, a nepotřebujeme na to ani Brusel. Náš host Jiří Syrovátka v předchozí části rozhovoru upozornil, že podle něj si většinu potíží zbytečně vyrábíme sami doma. Ovšem, když to všechno přesto nějak vyjde, tak mohou trh zaplavit třeba jablíčka z Polska, kde dostali lepší dotace, nebo super levná pšenice z Ukrajiny, odkud někdo zoufale potřebuje rychle prodat, co se dá. Přesto všechno existují sedláci, kteří si našli svou cestu a své zákazníky, a budoucnost vidí docela růžově.

Martina: Vy máte své sady v Českém středohoří, a nejenom tam se hodně hovoří o tom, že sadům dnes celkově hrozí likvidace, že jich ubývá, a mnozí ovocnáři, zemědělci je vykácí.

Jiří Syrovátka: Vytrhají.

Martina: Nebo vytrhají. Ano, výnosy z nich jsou menší než údržba těchto sadů. Je to opravdu velké nebezpečí?

Jiří Syrovátka: Obrovské nebezpečí. U nás zmizelo – když jedu od Lovosic k nám po dálnici, tak skoro všichni sadaři zmizeli. Nic tam prostě není.

Martina: Kdo za to může? Co za to může? Co za tím vidíte?

Jiří Syrovátka: Zaprvé, pracovní síla je nesmírně drahá záležitost. A nikomu se pracovat nechce. Zvláště venku, a zvláště, když třeba prší, nebo je zima, to je velký problém. Další věc to, že málokdo, a to se zase dostáváme k Polsku, má dotace na vývoz jablek. A málokdo má zpracování ovoce, takže prodávají ovoce čerstvé, což je v podstatě ekonomická sebevražda, protože pak nastane problém právě s dotacemi z Polska. Málokdo to dokáže – a já si teď trochu zatnu do řad sedláků a statkářů, ne každý sedlák je dobrý obchodník – prodat to tak, jak by se mělo, ale prodává to třeba do výkupu, kde je to velký problém, protože tam nikdy nedostane tolik, aby si vydělal na to, aby přežil do dalšího roku. Takže to je zásadní problém. A taky, jestli máte 30 hektarů, tak se neuživíte, pokud to děláte tak, že prodáváte čerstvé ovoce. To musíte mít nějaký nápad, a to málokterý sadař, nebo sedlák, má.

Lidé si nezajdou do vedlejší vesnice koupit jablko, aby podpořili místně podnikajícího sedláka, ale raději si jedou desítky kilometrů do řetězce, jen aby

sousedovi nedali vydělat

Martina: Co s tím? Protože to, že sedlák dobře pěstuje ovoce, a neumí ho prodat, nic neznamená ve světle toho, že toto ovoce budeme potřebovat. A až ho bude málo a až si Poláci řeknou: My vám to tam už nedovezeme, protože tady rádí nějaký škůdce, a sami máme málo, takže bychom neměli nic.

Jiří Syrovátka: Ale tak to dopadne. A to přesně z toho důvodu, který jsem ještě nezmínil, což je chování obyvatel, občanů, zákazníků a klientů, kteří zaprvé nejdou vedle do vesnice koupit si jablko, a raději si ho jedou koupit do řetězce. Nemyslím to tak, že nechodí místně podpořit svého sedláka, ale tak, že tato mentalita – nevím, jak je to u vás, v severních Čechách tomu říkáme Mordor – funguje tak, že si jdou tyto věci koupit radši do supermarketu, i kdyby projeli 20 kilometrů navíc, aby sousedovi nedali vydělat, protože on je hrozný kulak, vydělává prachy a dostává dotace. Takže to je zvláštní nastavení mentality. Kdyby si člověk, sadař, který opravdu prodává to ovoce, otevřel malý krámk, a měl to tam, tak by asi přežil, kdyby mu tam chodili lidi. Ale oni mu tam nechodí.

Martina: Závist?

Jiří Syrovátka: Nevím. Nevím, jestli to je závist, ale prostě nechodí. My jsme měli vedle ve vesnici obchod, klasický vesnický, smíšené zboží, všechno tam měli, a přesto tam lidi přestali chodit. Nebo nechodilo tam tolik lidí, aby je to uživilo, protože si radši vyjeli do Mostu nakoupit do super-hyper. Prostě nechodili.

Martina: Vy jste řekl, že lidská práce v zemědělství je velmi drahá, lidi k nezaplacení.

Jiří Syrovátka: Ano. Je to spíš produktivita práce, která není taková, aby za to člověk platil tolik peněz.

Martina: Já jsem byla loni v sezóně tady v Praze na náplavce, tam jsou slavné farmářské trhy...

Jiří Syrovátka: Moje Achillova pata...

Martina: Proč?

Jiří Syrovátka: Protože to nejsou žádné farmářské trhy. Tam není žádný sedlák. Jsou tam jenom lidi, kteří to od sedláků koupí, a pak tam něco prodávají. Mimo uzenářů, kteří tam jsou. Ale v podstatě je to pro mě strašně špatně.

Martina: Je to módní, až moderní záležitost, a může být také jeden z prvků, který ve výsledku sedlákům, a třeba i značce bio, škodí.

Jiří Syrovátka: Velmi.

Martina: A takovéhle trhy má v podstatě každé město. Pak má také ty, kde sedláci skutečně prodávají své přebytky. A právě směřuji k tomu, že byla sezóna, a já jsem potřebovala višně. A kilo višní mě stálo 140 Kč.

Jiří Syrovátka: Ano.

Martina: A to mi prostě v té sezóně přišlo...

Jiří Syrovátka: A byly z Čech?

Když koupené ovoce chutná hořce, je to známka toho, že je něčím postříkáno, aby zaschlo, a ovoce šlo sklepat ze stromů, protože ruční trhání je drahé

Martina: To se mi nepodařilo zjistit, ale říkali, že ano. A mimo jiné říkali, že cenu nesmírně zdrazuje právě lidská práce, že nemají česáče. A pak ještě říkali, že 90 procent lidí, které mají na česání, má nad 70 let, že to jsou důchodci, takže říkají, že si připadají trapně, protože jim po stromech lozí babičky a dědečkové. Co je to za jev?

Jiří Syrovátka: Velmi rozšířený, řekl bych. Protože děcka, která k nám chodí... My máme sezónní pracovníky, a máme stroje na česání, ale jsou věci, který se nedají strojově vyřešit, třeba třešně, višně. Ty se nedají v našem systému hospodaření dělat, protože musíte, když to chcete sklepat, tak musíte desikovat celé stromy, řapíky, které musíte stříkat speciálním přípravkem, ale pak máte ovoce hořké. To poznáte podle toho, že když máte ovoce hořké, tak je desikované, aby zaschlo, a ovoce šlo sklepat.

Martina: A je to tím pádem postříkáno nějakým chemickým utrejchem.

Jiří Syrovátka: A to se nedá potom odstranit, zůstane to potom v ovoci. Ale sklepete to, takže se to nemusí dělat ručně. Což natrhat kilo třešní není žádná sranda, a česáčům se platí hodně. Nebudu říkat kolik, ale opravdu se platí hodně, jako při kancelářské práci, v podstatě, jako kancelářským lidem, možná ještě víc, aby to vůbec bylo ke sklizení. Ale lidská práce je nesmírně drahá. Mladá děcka chodí na brigádu, jenom když potřebují peníze do hospody, na dvě piva a na cigarety. To si vydělají, a pak jdou domů, protože řeknou, že to je hodně práce a že nechtěj. A stejně tak lidi, který jsou tam u nás nahoře na sociálních dávkách, po čtrnáctém nepřijdou do práce, protože dostanou peníze, a pak někde leží ve škarpě, a teprve až to všechno vystřílejí, tak zase přijdou. To jsou dobré příběhy. Ale zase jsou lidi, kteří se tím dobře živí, kdy opravdu celé rodiny přijdou, třeba když je sezóna, když se sklízí, a oni vědí, že můžou, že tam mají vždycky práci, a vždycky je o ně dobře postaráno. Takže ti vždycky přijdou, a jsou u nás třeba 14 dnů, pracují, a pak zase jedou jinam.

Martina: Takže kromě třešní a takových drobných věcí, všechno sklízíte strojově?

Jiří Syrovátka: Strojově, ano.

Martina: A to ovoce nepoznamená?

Jiří Syrovátka: My neprodáváme čerstvé ovoce, takže nám je jedno, jestli je ovoce opíchané od hmyzu, nebo spadne do plachty, a je trošku potlučené, protože celý systém sklizně u nás funguje tak, že čekáme do poslední chvíle, až je ovoce je 100 procent uzrálé, takže má největší obsah aromat, cukru, a všeho. A ráno, nebo přes den se sklízí, a v noci se zpracovává.

Každému doporučuji, ať si najde svého sedláka, ke kterému bude chodit. Udělá si tak dobrého kamaráda, a je spousta věcí, které se na trh ani nedostanou.

Martina: Takže čerstvé. Dočetla jsem se, že přes zhruba 99 procent ovoce zpracováváte tradičními metodami, při kterých jsou vyloučeny jakékoliv chemické látky pro konzervaci a uchování. To znamená staré receptury? Od nějaké babičky, nebo je to....

Jiří Syrovátka: Staré receptury v moderních technologiích. Takže třeba máme na zpracování moštů a marmelád, ne džemů, vakuové kotle, které za sníženého tlaku provádějí pasteraci, takže se tam uchovávají aroma a vitamíny úplně stejně, jako kdyby to bylo čerstvé. Balíme to do bagů, který dovážíme třeba z Francie. A toto balení je geniální, protože není kontaminované vzduchem, takže to

vydrží v podstatě roky. My máme dva tři roky testovací vzorky, a nemá to žádný vliv na funkci.

Martina: Myslíte rostlináře?

Jiří Syrovátka: Rostlináře, jo.

Martina: Je vás takových víc výrobců? Máme se kam uchýlovat?

Jiří Syrovátka: Ale určitě. V každém regionu jsou lidi, který to dělají jako my, trochu pološíleně, svým způsobem, ale jsou. Takže já každému doporučuji, ať si najde svého sedláka, ke kterému bude chodit, a udělá si dobrého kamaráda, protože je spousta věcí, které se ani na trh nedostanou.

Martina: Vy jste řekl, že tyto výrobky vydrží tři roky nezměněné, když použijete tyto moderní technologie. Proč se tedy dneska tolik používají chemické látky?

Jiří Syrovátka: Protože to je jednodušší.

Martina: Chemické konzervanty? Stabilizátory a tak dále? Je to levnější?

Jiří Syrovátka: Tak je zase fakt, že masová výroba, kdy se opravdu zpracovává desetitisíce litrů denně, vyžaduje určitou technologii, která se u nás vyrobit nedá. To si dovedu představit, že velká firma, která chrlí desetitisíce balení denně, si to nemůže dovolit udělat jako my. Takže na to jsou pomůcky stabilizátorů, počínaje všemi věcmi, který jsou k tomu určené, a není na tom nic špatného. Je to jenom v tom, že by to prostě nemohli udělat jako my.

Martina: A má to také asi přímý vliv na cenu.

Jiří Syrovátka: Určitě ano. Samozřejmě, pro nás je prvotní kvalita jídla, a až potom řešíme, kolik to stojí v nákladech. My nekoukáme na cenu nákladů, které jsou s tím spojené, a proto je výsledek drahý.

Martina: Což znamená, že se opět dostáváme ke klasickému, že zákazník musí hlasovat peněženkou.

Jiří Syrovátka: Ano.

Martina: Na druhou stranu to bude hlasování pro čím dál tím vyšší kvalitu, protože všechno se zdrazuje zásadním způsobem, a dočetla jsem se, že za posledních deset let to, co zemědělci za své produkty dostávají, zůstává víceméně stejné, zatímco ceny a vstupy šly mnohonásobně nahoru.

Jiří Syrovátka: Jo, ale to jsme furt u toho, co jsem říkal na začátku, tedy u obchodních možností jednotlivých lidí, kteří to vypěstují, nebo vychovávají. A jsme u toho. Protože oni to nemůžou dávat do výkupu, kde se ceny mění, protože každý je obchodník. Člověk, který vlastní výkup, taky řekne: „Hele, potřebujeme to za tuto cenu“. Vždyť je to volný trh. Aspoň částečně, někdy.

EU se rozpadne v roce 2027, kdy se budou měnit zemědělské dotace. Němci už nebudou chtít podporovat francouzské zemědělce, a ti nebudou mít důvod setrvávat v této nadnárodní říši.

Martina: Když vás tak poslouchám, tak si uvědomuji, že navzdory úctě k tradicím jste docela novátor, a nezavíráte se před novými, moderními technologiemi. Když se tedy podíváte na to všechno, co se děje vůkol, řekněte mi, jaký vývoj má evropské zemědělství? Je to zdárný vývoj, jsou tam dobré trendy? Je zakonzervovaný, nebo to jde dolů? Nebo jde zu grunt? Dá se to paušalizovat? Nebo se dá alespoň pojmenovat základní směr?

Jiří Syrovátka: V roce 2027 bude změna v zemědělských dotacích, v celé Evropské unii, nejenom u nás, ale všude. A myslím, že v roce 2027 se Evropská unie rozpadne právě kvůli tomuto důvodu, protože Němci už nebudou chtít podporovat francouzské zemědělce, a francouzští už nebudou mít důvod v takovéto nadnárodní říši setrvat. Takže to je první věc, ale to je jenom moje úvaha.

Přece jenom zemědělství, když se kouknete, kolik spotřebuje peněz, tak je to opravdu docela značná záležitost, velký objem peněz. Takže to vidím velmi růžově, protože spoustu sedláků, kteří jsou opravdu šikovní, fungují, prodávají, mají svou klientelu, a hospodaří na vlastním, přežije úplně všechno, a úplně bez problémů. Naopak, čím větší krize, které existují, a která je i teď – tak nám se nic nezmenšilo. Úplně se nám přeskupil prodej. Vždycky jsme prodávali do restaurací, hotelů a barů, a zjistili jsme, že když zavřeli hotely, restaurace a bary, tak nám klesl obrát o 99 procent, takže jsme se s tím museli nějak vypořádat. A myslím, že každý sedlák, který měl tento problém, se s tím vypořádal úplně stejně jako my. Takže to vidím velmi růžově. A kdyby do toho se nikdo nemotal...

Martina: Jenomže „oni se motají“. Jeden přes druhého. Vy jste se tady podíval do své křišťálové koule a řekl jste, že v roce 2027 se bude měnit dotační politika, což je ve vašich očích přímo spojeno s rozpadem Evropské unie. Nebo jste to naznačil. A já jsem se dočetla, že příjmy českých zemědělců jsou na evropských dotacích závislé zhruba ze 65 procent, a to je dost, a rok 2027 zase není až tak daleko. Řekněte mi, co by se pak stalo? Pak by se to konečně dostalo do normálu? Tedy že by státy měly zájem podporovat své vlastní? Nebo hlavně nepodporovat?

Jiří Syrovátka: Já bych řekl: Přestat se starat. Protože každá starost je spojena s obrovskou zpětnou vazbou, tedy s omezeními. Myslím, že bychom to měli nechat, nebo že stát by to měl nechat na lidech, kteří opravdu fyzicky pracují v zemědělství, nebo řídí, nebo se starají o půdu, sady, rybníky a o všechno. Měl by to nechat na nich, ať se postarají. A oni si nějak poradí.

Martina: K tomu ale vůbec není vůle.

Jiří Syrovátka: Ne, není. Podle mě je to i záměr, protože kdo jiný může být svobodný, než sedlák, který dělá jídlo, a něco, co ostatní chtějí?

Vybíjení drůbeže kvůli ptačí chřipce, prasat kvůli prasečímu moru, a hovězích stád kvůli Creutzfeldt-Jakobově chorobě, je šílenství. To nemohl vymyslet normální člověk.

Martina: Jak z tohoto úhlu pohledu vnímáte současné zásahy, kdy v podstatě v pravidelných cyklech vybíjíme velkochovy drůbeže kvůli ptačí chřipce? A okamžiku, když už je drůbež uzdravena žehem, tak vybíjíme prasata kvůli prasečímu moru. A v okamžiku, kdy už jsou prasečárny prázdné, tak zaútočí Creutzfeldt-Jakobova choroba, a vybíjíme stáda hovězího dobytka. Jak to vnímáte?

Jiří Syrovátka: To je pro mě úplně šílenství. Vůbec si nedovedu představit, že by to vymyslel někdo normální. To je prostě... to je hrůza, co se děje.

Martina: Jak byste to řešil?

Jiří Syrovátka: Nevím. Akorát říkám věci, se kterými mám osobní zkušenost. Ale to, co stát dopustí, je pro mě naprosté šílenství. Nebo vlastně, co stát udělá, protože to je opravdu likvidace.

Martina: A myslíte, že za tím může opravdu být to, co jste tady několikrát zmínil, je potřeba, aby si sedláci moc nevyskakovali?

Jiří Syrovátka: To by už byla velká konspirace. Ale myslím, že stát má radši závislé lidi než lidi svobodné. Obecně.

Když jsem poprvé slyšel o klimatické změně, tak jsem si říkal, že to bude super. Budu si pěstovat kokosáky a cukrovou třtinu, protože bych chtěl dělat rum. Třtinu už mám předpěstovanou.

Martina: Řekněte mi, jak se jako zemědělec, závislý na rozmarech přírody, díváte na avizovanou změnu klimatu?

Jiří Syrovátka: Když jsem to slyšel poprvé, tak jsem si říkal, že to bude super. Budu si pěstovat kokosáky a třtinu cukrovou, protože rum to je něco, co bych chtěl jednou udělat. Kromě toho jsem dostal od kamaráda z Kostariky třtinu, kterou už mám předpěstovanou, takže za dva, za tři roky by teoreticky třtinový cukr z Chrámců mohl být – cukr, rum. Ale já přírodu respektuji z hlediska kontinuity a z hlediska nezasahování, protože ve skutečnosti vidím, jak si příroda stejně dělá, co chce. A spíš si myslím, že bych se měl přizpůsobit než zkusit něco ovlivňovat, protože to ovlivnit nejde. Takže se k činům a závazkům států stavím velmi rezervovaně, protože si myslím, že to k ničemu není. Spíš si myslím, že by se tato energie a tyto prostředky, který na to stát vynakládá, měly věnovat spíš do přizpůsobení životu, aby, když nějaká změna přijde, jsme na to byli připraveni. Minimálně lidi ve městech, protože na vesnici si to nějak dokážeme zařídit sami.

Martina: Je vidět, že máte radost z toho, že máte předpěstovanou cukrovou třtinu, a že už se těšíte, až budete pálit nejen slivovici. Ale pozorujete už na svých latifundiích nějaké změny třeba v důsledku oteplování, nebo zkrátka změny proudění, eroze půdy, a nevím co všechno?

Jiří Syrovátka: Ne. Vůbec nic. Vůbec nic se neděje. Je to asi krátká doba, ale z hlediska našeho třicetiletého pozorování vůbec nic. Vůbec nic se neděje. S tím, že máme ještě záznamy z první republiky, kde jsme objevili, že se děje úplně to samé, co se dělo dřív. Takže víme, že když není sníh, jako třeba teď, tak bude sucho, protože porézní krajina, porézní hornina, která je v tomto sopečném kraji, nenasákne vodu, takže na jaře u nás blbě prší, protože se přefoukávají Krušné hory dál okolo Ohře, a ne u nás. Takže toto všechno víme. Ale já žádné změny nepozoruju, a posledních sto letech záznamů nejsou žádné změny pozorovatelné.

Martina: Vy jste si pořídil také stáda ovcí?

Jiří Syrovátka: Už jenom třicet.

Martina: Už jenom třicet?

Jiří Syrovátka: Ano.

Martina: A to jste si pořídil proč? Jako sekačku?

Jiří Syrovátka: V podstatě to bylo tak, že na začátku součástí ekologického zemědělství, když se tady dělala pravidla, a zase jsme u státu, tak říkali, že každý sadař, který bude mít bio, musí mít sekačku, jak jste říkala. Takže byla vypočítána dobytčí jednotka, kolik musí člověk mít ovcí, aby dostal certifikaci bio. Ale ono se to dost měnilo, protože jeden čas se nesměly ovce pouštět do sadů, protože by kontaminovaly jídlo. Pak se zase mohly do sadů pustit, a pak zase nemohly, takže jsme si vyjednali výjimku, tedy ještě otec vyjednal výjimku, že do sadů je pouštět můžeme, protože máme vysokokmeny, žádné krsy. Ale v podstatě samozřejmě, že vyžírání ovcí v sadech, respektive trávy ovci v sadech, je zbožné přání, protože to samozřejmě ony nedělají, to jsou holky vybíravé, takže žerou to, co jim chutná, a stejně se to musí mulčovat, sekat, takže to je spíš jen radost. Ale už jich

máme jenom málo. Jeden čas jsme měli taky 300 ovcí, ale už dlouho nemám ve stádě berana, takže jsou to holky na dožití.

Spoustu nařízení a zákazů, kterými stát zasahuje do volného trhu, už pár kilometrů za hranicemi neplatí, a to co je u nás zakázáno, je tam úplně běžné

Martina: Protože se to prostě neosvědčilo.

Jiří Syrovátka: Ne, ale je s tím strašně práce, a my musíme dělat věci, které jsou ekonomicky zajímavé. Většina věcí musí být, je to podnikání, jako každé jiné. Takže můžete mít něco pro radost, ale nemůžete do toho dávat tolik peněz, aby vás to zruinovalo. Když máte 300 ovcí, tak to je setsakramentsky hodně peněz, které do toho musíte dát, aby prostě ovce měly příjemný život. Kromě toho naši nikdy nechtěli prodávat jehněčí, takže jsme to nikdy neprodávali jako maso. Jenom jednou, a bylo to strašné, byl to velký duševní problém, odvážet je na jatka. A kromě toho, jestli máte certifikované ovce bio, tak musíte mít certifikovaný jatka bio, a ty byly u Plzně, takže převážet do Plzně, kde zase nesměli bourat z důvodu nějakých nemocí, takže se nesmělo bourat jehněčí. Ovšem o 50 kilometrů dál se bourat mohlo, takže se to muselo odvézt do Německa, kde se to rozbouralo, a pak vrátilo zpátky. Takže ekonomika tohoto provozu byla tak strašně náročná, že se to vůbec nevyplatilo. Ale ovce jsou hezké, jsou krásné.

Martina: Zní to tedy velmi složitě.

Jiří Syrovátka: Ne, je to hrozně jednoduché.

Martina: Ne, myslím způsob, co si s ovečkami počít.

Jiří Syrovátka: Je to složitější. A teď jsme u zasahování státu do volného trhu, do podnikání, nebo u omezení. To ani nejsou zákony, to jsou třeba nařízení, které si vymyslí někdo z veteriny, že se tohle dělat nesmí, přitom padesát, nebo deset kilometrů za hranicemi je to úplně běžná záležitost.

Martina: To je něco, jako zákaz zabíjaček.

Jiří Syrovátka: To jsou úplně nesmysly.

Martina: Když se zamyslím nad tím, co jste říkal, že ubývají sady, a to jste zmínil, že téměř raketovým způsobem, tak se mi vybaví statistika, nebo tvrzení, že každý den ubude v České republice 25 hektarů zemědělské půdy, a to znamená 40 fotbalových hřišť. A to z nejruznějších důvodů, ať už je to zástavba a vyjmutí z půdního fondu, nebo eroze půdy a podobně. Co myslíte, že se na tom podílí největším způsobem?

Jiří Syrovátka: To vůbec nedokážu říct. Spíš bych řekl, že mi hrozně vadí, když jedu, a vidím, že tam předtím bylo pole, a teď je tam logistická hala, kde z jedné strany přijedou kamióny, a z druhé strany odjíždějí kamióny, viz třeba Nošovice. To mě fyzicky bolí, když se zničí půda jako taková, která může být normálně funkční, a někoho může dobře živit a bavit. Takže to mi vadí. Proč se to ruší? Asi to je velmi jednoduché postavit na poli novou halu, než to postavit někde na brownfieldu místo staré továrny, protože to je daleko dražší. Takže asi je to tak z tohoto důvodu.

Martina: Jeden z výroků Ronalda Reagana, někdejšího amerického prezidenta, byl, že to nejstrašnější, co podnikatel může slyšet, je: „Jsem stát, a přišel jsem ti pomoci.“ Stalo se vám někdy, jakožto zemědělci, sadaři, že přišlo shora nějaké nařízení, které opravdu pomohlo? Existují nějaká opatření shora, která jsou osvícenými zásahy státu, nadstátních organizací, do hospodaření soukromých zemědělců, chovatelů?

Jiří Syrovátka: Nevím. Mně se toto ještě nepříhodilo. Ale je pravda jedna věc, že zemědělská technika je nesmírně drahá záležitost, a ne každý sedlák si může dovolit platit velké úroky, protože musí do banky vzít si úvěr. Takže když garanční fond platil část úroků, tak myslím, že to mnohým pomohlo v rozhodování, zda si nakoupit novou techniku, která by jim ušetřila práci. Tak to bych asi chápal, že existuje nějaká takováto kompenzace, i když my jsme to nikdy nevyužili. Ale přesto bych toto bral jako určitou pomoc.

Martina: Když se chvilku budeme soustředit, tak něco najdeme.

Jiří Syrovátka: Asi ano. Nechci vypadat jako nějaký fundamentalista, ale asi by se určitě něco našlo, třeba něco, co my nevyužíváme, nebo nechceme využívat, ale někomu to může pomoci.

Hospodařit mají převážně vlastníci půdy. A zákazníci by měli změnit své chování, protože co má dělat dobrý sedlák s dobrými produkty, když to nikdo, protože to není v letáku na slevy, nekoupí?

Martina: Vy říkáte, a jednou jste to tady zmínil, že sedlák všude bratra má.

Jiří Syrovátka: To je pravda.

Martina: Co si pod tím představit? Platí to o sedlácích u nás, nebo i celoevropsky?

Jiří Syrovátka: Celosvětově. Ano, celosvětově. To platí neuvěřitelně, a jsou tam osobní příklady. Hrozně rádi cestujeme, a když jsme byli na Srí Lance, to je možná deset let zpátky, tak jsme se tam toulali s průvodcem po Srí Lance mezi rýžovými poli, a najednou vidíme usedlost. A tak jsme se tam zastavili, a to byla zcela random záležitost, nebylo to nic domluveného, o tom jsem přesvědčen, dokonce se ten pán choval odměřeně, a když zjistil, že taky máme ovce a staráme se o půdu, tak v té chvíli se to celé změnilo. Jejich přístup je úplně jiný, ale když máte společné téma, o čem si můžete povídat, tak je to opravdu spřízněná duše.

Martina: Člověk by si možná někdy myslel, že jste jakožto soukromě hospodařící zemědělci konkurenty.

Jiří Syrovátka: Ne, nemyslím si.

Martina: Nefunguje to?

Jiří Syrovátka: Ne, to myslím, že ne, a kór v zemích, kde je velká kultura jídla, ve Francii, v Itálii, v Německu, třeba, tak tito lidé si vlastně nekonkurují. Je to jako fotbaloví fanoušci, Sparta – Slavie. Je to hrozně jednoduché, spartani nikdy nebudou fandit Slavii, kdyby se všichni zbláznili, to znamená, že Sparta si se Slávií ve fanoušcích nekonkuruje. Je to stejné jako s pálenkami. My děláme pálenky, a jsou lidé, kteří kupují nás, a nekoupili by si nikoho jiného, a pak jsou zase skalní přívrženci druhé pálenky, která jim prostě chutná víc, a naši by si nikdy nekoupili, protože jim vůbec nechutná. Takže to možná zvenčí vypadá jako konkurence, ale ve finále tam konkurence není.

Martina: Co by se v našem zemědělství mělo zásadně změnit, aby před sebou mělo budoucnost? Dobrou budoucnost. A aby lidé měli v budoucnu dostatek jídla.

Jiří Syrovátka: Dobrého jídla.

Martina: Ano, dobrého jídla, i kdyby vázly přeshraniční zásobovací proudy kamionů a podobně?

Jiří Syrovátka: Myslím, že první věc je, že mají hospodařit, nebo převážně mají hospodařit vlastníci,

nebo lidé, kteří vědí, komu daná půda patří. To je první věc. Potom nesmírně důležitá věc je, aby zákazníci a klienti změnili své chování. To je velmi důležitá záležitost, protože co má dělat dobrý sedlák s dobrými věcmi, když to vymyslí, udělá, a je to všechno výborné, ale nikdo to nekoupí, protože to není v letáku ve slevě? A to je problém. To je celá nemoc zemědělství, co je s tím spojeno.

Martina: Jak vidíte budoucnost svého rodinného podniku? Jak by to mělo ideálně vypadat při fungujícím přesgeneračním hospodaření?

Jiří Syrovátka: Jak by to mělo fungovat ideálně? Ideálně tak, že se nám podaří vytvořit takovou základnu, aby si děti mohly vybrat, jestli budou chtít pracovat, nebo nebudou chtít pracovat. Aby měly možnost volby. Aby měly možnost volby si žít vlastní život tak, nebo tak, ale aby firma fungovala. Protože my jsme furt správci, nejsme majitelé, takže to můžeme jenom zvelebovat. To znamená, že můžeme nastavit pravidla i do budoucna, jakým způsobem by to mělo být vedené, a když se děti budou chtít zúčastňovat, zaplat pánbůh za to, byl bych nadšený. A když nebudou, tak se prostě budou zúčastňovat jinak. Nebo se nebudou mezi sebou hádat kvůli něčemu, co je v rámci rodinné firmy. Tak to někdy bývá.

Martina: Mnoho lidí se nechce pustit do hospodaření, protože máme zemědělství spojené s obrovskou dřinou. Je to tak?

Jiří Syrovátka: Je to tak. Ano. Je to práce, vstává se hodně brzo, chodí se spát taky hodně brzo, protože se hodně brzo vstává. Ale ne, je to kombinace manažerských věcí, které jsou s tím spojené, obchodních věcí, ale je tam furt fyzická práce. Jednoznačně. Ale tak to má být.

Martina: Jiří Syrovátko, moc vám děkuji, že jste nám umožnil nahlédnout pod pokličku jednoho soukromě hospodařícího zemědělce. Díky.

Jiří Syrovátka: Já děkuji.

ZDROJ: Radio Universum